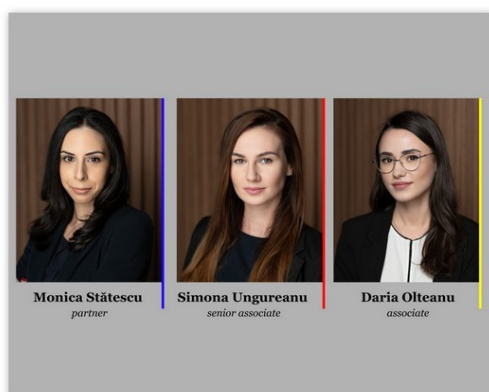

Semnatura electronica și serviciile de încredere: ce schimbă Legea 214/2024

În era digitalizării, birocrăția tradițională face loc soluțiilor moderne, iar semnatura electronică devine un element esențial pentru tot mai mulți dintre noi. Fie ca vorbim despre sistemul e-Factura, semnarea la distanță a unui contract sau depunerea unei cereri online către autorități, acest instrument a trecut rapid de la „opțiune” la „necesitate” în multe domenii.

La data de 8 iulie 2024 a fost publicată în Monitorul Oficial al României Legea nr. 214/2024 privind utilizarea semnăturii electronice, a marcii temporale și prestarea serviciilor de încredere bazate pe acestea („**Legea privind semnatura electronică**”), care devine noul cadru legislativ în ceea ce privește utilizarea semnăturii electronice, a marcii temporale și prestarea serviciilor de încredere, începând din data de 8 octombrie 2024.

De ce era necesară această reformă?

Noua Lege privind semnatura electronică este mult așteptată, având în vedere că anterior în România exista un cadru legislativ depășit de progresul tehnic pe acest subiect (i.e. Legea nr. 455/2001 privind semnatura electronică și Legea nr. 451/2004 privind marca temporală), pe alocuri incoerent și nealinat la regulile și principiile reglementate de Regulamentul (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 iulie 2014 privind identificarea electronică și serviciile de încredere pentru tranzacțiile electronice pe piața internă și de abrogare a Directivei 1999/93/CE („**Regulamentul eIDAS**”). Vechea legislație privind semnatura electronică în România a prezentat diverse neajunsuri care au creat confuzii în practică, cum ar fi lipsa de claritate în reglementări și diverse necorelări între legislația primară și secundară.

Deși semnăturile electronice calificate sunt recunoscute și au aceeași forță probantă precum semnăturile olografe, în practică de multe ori se prefera semnarea olografă sau electronică a documentelor și trimiterea lor prin e-mail, în format scanat (documentul semnat olograf) sau în format electronic (documentul semnat electronic), fără a circula și originalele înscrisurilor semnate olograf. Această practică s-a răspândit datorită comodității, dar este important de subliniat că doar documentul în forma electronică semnat electronic are forță probantă a înscrisului sub semnatura privată, iar nu și documentul semnat electronic printat și ulterior scanat sau documentul semnat olograf ulterior scanat, care nu are aceeași valoare juridică precum unul original. În practică, deși minoritară, a fost exprimată și opinia că documentul procesual (e.g. acțiunea, întâmpinarea) semnat electronic și printat de personalul instanței pentru depunerea la dosarul fizic al instanței ar fi un înscris nesemnat, în absența însoțirii acestuia de dovada existenței certificatului calificat al semnatarului înscrisului. Credem că este cel puțin discutabilă (daca nu chiar criticabilă) această opinie.

Referindu-ne în general la înscrisurile semnate electronic și printate (nu doar la documentele procesuale) sau la

print-ul documentului semnat olograf care ulterior a fost scanat, consideram ca acestea sunt copii ce pot produce efecte depline daca sunt semnate pentru conformitate cu originalul, iar în caz contrar pot fi considerate cel puțin începuturi de dovada scrisa, care pot fi completate cu alte probe pentru efect probant deplin, cum ar fi un suport informatic pe care sa fie depus la dosarul cauzei înscrisul ce poarta semnatura electronica (memory stick etc.). Este esențial ca părțile sa fie conștiente de aceste limitari și sa opteze pentru variante de semnare care asigura validitatea, siguranța și facilitatea probării tranzacțiilor.

Începând din data de 8 octombrie 2024, au fost abrogate multiplele acte normative cu privire la acest subiect și toate normele aplicabile în acest domeniu au fost reunite într-un singur act legislativ, care creeaza un cadru juridic general și predictibil al utilizarii fiecarui tip de semnatura electronica – Legea privind semnatura electronica.

Noutați și modificari importante

Noua lege stabilește principii directe privind efectele juridice generale ale fiecarui tip de semnatura electronica (semnatura electronica calificata, semnatura electronica avansata si semnatura electronica simpla).

În primul rând, noua lege aduce în discuție conceptul de **semnatura electronica simpla**, care nu este definit în Regulamentul eIDAS. Potrivit Legii privind semnatura electronica, semnatura electronica simpla reprezinta acea semnatura electronica ale carei elemente nu îndeplinesc cel puțin una dintre condițiile pe care trebuie sa le îndeplineasca o semnatura electronica avansata conform normelor relevante din Regulamentul eIDAS.

Pâna în prezent, existau dubii cu privire la efectele juridice produse de semnaturile electronice care nu respectau cerințele de încredere prevazute de Regulamentul eIDAS, în special cu privire la efectele juridice produse față de terți. Acum, însa, se clarifica lucrurile: toate tipurile de semnaturi electronice produc efecte juridice și pot fi utilizate ca mijloace de proba în fața instanțelor de judecata. Credem ca aceasta noutate legislativa este bine-venita, cu atât mai mult cu cât acest tip de semnaturi sunt folosite frecvent în practica.

Tipuri de semnatura electronica și efectele juridice

Cum anticipam mai sus, obiectivul principal al Legii privind semnatura electronica este de a institui un cadru juridic general și previzibil pentru utilizarea fiecarui tip de semnatura electronica (**calificata, avansata și simpla**) și de a aduce clarificari referitor la efectele juridice ale acestor tipuri de semnaturi, dupa cum urmeaza:

(i) **Semnatura electronica calificata** este echivalenta semnaturii olografe din perspectiva efectelor juridice produse, iar documentul electronic semnat cu acest tip de semnatura este asimilat înscrisului sub semnatura privata (nefiind, deci, modificari substanțiale față de Legea 455/2001 privind semnatura electronica, legea abrogata de noul act legislativ); mai mult, în masura în care documentul electronic este emis de catre o autoritate sau instituție publica sau de catre o persoana în exercitarea sau în limitele atribuțiilor sale de putere publica, și este semnat cu semnatura electronica calificata sau care are aplicat un sigiliu electronic, documentul este asimilat unui înscris autentic (spre exemplu, documentele eliberate pe cale electronica de Registrul Comertului).

(ii) **Semnatura electronica avansata** produce aceleasi efecte juridice precum un înscris semnat cu o semnatura olografa, în anumite condiții stricte:

- a) Prezinta elemente de veridicitate: documentul trebuie sa fie semnat cu o semnatura electronica avansata creata folosind un certificat emis de o autoritate sau o instituție publica din România, ori de un prestator de servicii de încredere calificat;
- b) Recunoașterea documentului: documentul electronic este recunoscut de cel caruia îi este opus;
- c) Acordul părților: partile sunt de acord ca semnatura electronica avansata va avea aceleași efectele unei semnaturii olografe. Acest acord va fi cuprins într-un document distinct semnat cu semnatura olografa sau cu

semnatura electronica calificata. De notat o exceptie importanta – daca ambele parti sunt profesionisti, acordul poate fi cuprins într-un document semnat cu semnatura avansata.

(iii) **Semnatura electronica simpla**, produce aceleasi efecte juridice ca un înscris semnat cu o semnatura olografa, numai în urmatoarele cazuri:

- d) Acte de mica valoare: se aplica în cazul actelor patrimoniale, cu o valoare mai mica de jumătate din salariul minim brut pe economie la data semnării;
- e) Actul este recunoscut: documentul electronic este recunoscut de cel caruia îi este opus;
- f) Partile sunt de acord: partile care sunt în mod necesar profesioniști sunt de acord ca semnatura electronica simpla va avea aceleași efecte ca o semnatura olografa. Astfel, nu se permite persoanelor fizice neprofesioniste sa fie de acord sa confere alte efecte juridice semnaturii electronice simple.

Se poate observa ca noua legislatie permite o mai buna adaptare la relatiile comerciale B2B, facilitând acorduri între parți cu privire la efectele juridice ale semnaturilor electronice. Deși legea extinde tipurile de semnaturi care produc efecte juridice, utilizarea lor ramâne condiționata de acordul părților și de recunoașterea reciproca, ceea ce face ca validitatea acestora sa depinda de cocontractant. În acest context, semnatura calificata este cea mai sigura opțiune, oferind cele mai înalte garanții de securitate, validitatea ei nedepinzând de recunoasterea celeilalte parți. În prezent, în România exista o lista restrânsa de prestatori autorizați care ofera acest tip de semnatura.

Printre alte noutați legislative aduse de Legea privind semnatura electronica, regasim reglementari privind sistemele electronice închise, condițiile aplicabile prestarii serviciilor de încredere si atribuțiile autoritatilor si instituțiilor publice în domeniul prestarii serviciilor de încredere și recunoașterea certificatelor eliberate de prestatorii de servicii de încredere straini.

Concluzionând, credem ca noul act legislativ reprezinta un pas important în dezideratul de modernizare și simplificare a reglementarilor privind semnatura electronica și serviciile de încredere în România. Aceasta aliniaza legislatia naționala la standardele europene, asigurând un cadru juridic unificat și clar pentru utilizarea diferitelor tipuri de semnaturi electronice. Ramâne de vazut cum se va adapta mediul de afaceri la aceste reglementari, dar este de așteptat ca acest cadru sa faciliteze tranzacțiile electronice și sa creasca încrederea în serviciile digitale.

Avantaje și dezavantaje privind utilizarea semnaturii electronice

Într-o era a digitalizarii accelerate, semnatura electronica a devenit o soluție din ce în ce mai populara pentru încheierea tranzacțiilor, mai ales acum, când semnarea tranzacțiilor la distanța a devenit tot mai comuna, în special în cazul proceselor internaționale. În masura în care folosim semnaturi electronice, încheierea contractelor a devenit mult mai simpla, prin intermediul unui singur click, eliminând astfel nevoia de a transporta documentele originale prin curier sau deplasarea semnatarilor pentru semnare.

De asemenea, platformele de semnatura electronica securizate ofera un nivel înalt de trasabilitate, ceea ce îmbunătățește transparența procesului, iar documentele pot fi stocate electronic, fara a ocupa spațiu fizic. Totuși, exista și anumite dezavantaje de luat în calcul. Problemele tehnice pot întârzia strângerea semnaturilor sau accesul la documente, complicând astfel procesul tranzacțional. De asemenea, utilizarea unor platforme diferite de catre parți poate duce la probleme de compatibilitate sau recunoaștere a semnaturilor, motiv pentru care este necesara verificarea prealabila a provenienței semnaturilor și compatibilitatea acestora.